

Dosar nr. 3r-187/2022

2-12158405-01-3r-10062022

Instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, M. Anton, O. Cojocaru)

DECIZIE

06 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Iurie Bejenaru

examinând recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Covcor”,
reprezentat de avocatul Constantin Turuta,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Societatea cu Răspundere Limitată „Covcor” împotriva Primăriei orașului Rezina
și Consiliului orășenesc Rezina cu privire la contestarea actelor administrative și
obligarea vânzării lotului de teren,

împotriva încheierii din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Societatea cu Răspundere
Limitată „Covcor”, reprezentat de avocatul Constantin Turuta,

c o n s t a ț ă:

La 23 iunie 2011 SRL „Covcor” a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Primăriei orașului Rezina și Consiliului orășenesc Rezina cu privire la
contestarea actelor administrative și obligarea vânzării lotului de teren (f.d.1-3).

Prin hotărârea Judecătoriai Rîbnița din 24 aprilie 2012 a fost respinsă cererea
de chemare în judecată depusă de SRL „Covcor” ca fiind neîntemeiată (f.d.135-
141).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 08 mai 2012, SRL „Covcor” a
depus cerere de recurs împotriva hotărârii Judecătoriai Rîbnița din 24 aprilie 2012,
solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe și remiterea cauzei
spre rejudecare în prima instanță (f.d.143-150).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2012 a fost respinsă
cererea de suspendare a procedurii în recurs și cererea de recurs depusă de SRL
„Covcor” cu menținerea hotărârii primei instanțe (f.d.168-171).

La 05 februarie 2013 SRL „Covcor” a depus cerere de revizuire împotriva
deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2012, solicitând admiterea cererii
de revizuire, casarea hotărârii Judecătoriai Rîbnița din 24 aprilie 2012 și a deciziei
Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2012, cu trimiterea cauzei la rejudecare

(f.d.174-176).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2013 a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de SRL „Covcor” împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2012 (f.d.198-200).

La 22 septembrie 2021, SRL „Covcor”, reprezentat de avocatul Constantin Turuta, a depus cerere de revizuire împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2012, în temeiul art.449 lit. g) din Codul de procedură civilă, solicitând admiterea cererii de revizuire, recunoașterea încălcării drepturilor SRL „Covcor” garantate de art. 6§1 din Convenție, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2012 și rejudecarea cauzei cu respectarea garanțiilor procesuale necesare unui proces echitabil (f.d.205-206).

În motivarea cererii de revizuire, a invocat că la 23 aprilie 2021 Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a comunicat Guvernului Republicii Moldova, cererea SRL „Covcor” v. Republica Moldova (nr. 28959/13). Curtea a solicitat prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate în circumstanțele de fapt, rezumate de către Grefa Curții Europene.

În același timp, Curtea a propus Guvernului să ia în considerare eventualitatea unui acord de soluționare amiabilă a prezentei cauze, propunând în acest sens și o declarație de reglementare amiabilă luând în considerație jurisprudența stabilă a Curții Europene în materia aplicării art. 6 a Convenției.

La 08 septembrie 2021, în cadrul procesului de reglementare amiabilă între Agentul Guvernamental și reprezentantul SRL „Covcor” - avocatul Alexandru Postica, sa ajuns la concluzia că o condiție necesară pentru soluționarea pe cale amiabilă a acesteia ar fi remedierea parțială prin anularea actelor judecătorești defavorabile care au încălcat drepturile companiei (în continuare „reclamanta”) în baza Articolului 6§1 a Convenției pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului (în continuare „Convenția”) care decurge din prezenta cerere pendinte în fața Curții, în modul comunicat de către aceasta.

În această ordine de idei și în contextul inițierii unei proceduri de reglementare amiabilă, în scopul evitării eventualei hotărâri care ar putea fi emisă de CEDO prin care să constate încălcarea drepturilor garantate de Articolul 6§1 din Convenție, precum și pentru asigurarea respectării principiului subsidiarității și remedierea prioritara a încălcării drepturilor reclamantului la nivel național, în baza art.449 lit.g) din Codul de procedură civilă, a solicitat admiterea prezentei cereri de revizuire și examinarea acesteia în ședință publică, recunoașterea încălcării drepturilor reclamantei SRL „Covcor” garantate de articolul 6§1 din Convenție, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2012, rejudecarea cauzei cu respectarea garanțiilor procesuale necesare unui proces echitabil.

Prin încheierea din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de SRL „Covcor”, reprezentată de avocatul Constantin Turuta.

La 17 mai 2022 SRL „Covcor”, reprezentat de avocatul Constantin Turuta a depus cerere de recurs împotriva încheierii instanței de apel din 03 mai 2022, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate și remiterea cauzei spre rejudecare cu respectarea garanțiilor procesuale necesare unui proces echitabil.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu încheierea instanței de apel din 03 mai 2022, deoarece este ilegală și nemotivată.

Instanța de revizuire a avut o atitudine pur formală asupra obligației de examinare a cererii de revizuire, încheierea contestată conține doar expunerea formală a prevederilor legale fără a fi însușite argumentele revizuientului SRL „Covcor”.

A notat că au depus o cerere de revizuire motivată în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, însă instanța de apel a trecut cu vederea acest fapt și a respins cererea de revizuire pe motiv că nu se încadrează în prevederile art. 449 din Codul de procedură civilă.

La 14 iunie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Primăriei or. Rezina, Consiliului or. Rezina și Agentului Guvernamental copia recursului depus de SRL „Covcor”, reprezentat de Constantin Turuta.

Materialele cauzei atestă că, intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv, și nu au depus referințe până la data examinării recursului.

În conformitate cu art.191 alin.(5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curții de apel.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea la 03 mai 2022. Prin urmare, recursul SRL „Covcor”, reprezentat de avocatul Constantin Turuta depus la 17 mai 2022 este în termen

Conform art.243 alin.(2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Completul specializat pentru examinare acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților.

Examinând recursul, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis și anulat încheierea din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere.

În cererea de revizuire, SRL „Covcor”, reprezentat de avocatul Constantin Turuta a invocat că, după pronunțarea deciziei instanței de recurs din 03 octombrie 2012, el a adresat Curții Europene a Drepturilor Omului o plângere împotriva

Republicii Moldova, în care a deplâns modul în care instanța de recurs a emis soluția pe caz, invocând încălcarea articolului 6&1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prin eșecul instanțelor naționale de a cita reclamantul în ședința de judecată și de a-l informa cu privire la soluția adoptată vizavi de acest litigiu.

La 23 aprilie 2021, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea *SRL „Covcor” versus Republica Moldova* (nr. 28959/13), prin care a adresat părților întrebări referitoare la existența unei ingerințe în dreptul reclamantului la respectarea dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art. 6&1 din Convenție, precum și cu privire la legalitatea și necesitatea pretinsei ingerințe.

În acest sens, revizuentul a indicat că la 08 septembrie 2021 a avut loc o întrunire între Agentul guvernamental al RM și reprezentantul reclamantului, în cadrul căreia a fost discutată posibilitatea și condițiile încheierii unui acord de soluționare amiabilă.

În rezultat, Guvernul RM a decis inițierea procedurii de soluționare amiabilă a cauzei, în vederea remedierii pretinselor încălcări ale Convenției la nivel național pentru evitarea unei hotărâri din partea Curții Europene a Drepturilor Omului, prin care ultima ar putea constata încălcarea dreptului reclamantului prevăzut de articolului 6&1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, din cauza soluției irevocabile oferite de către Curtea de Apel Chișinău în decizia sa din 03 octombrie 2012. Din aceste raționamente, ambele părți au convenit că este necesară redeschiderea procedurilor naționale, prin solicitarea revizuirii deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2012.

În conformitate cu art. 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

În conformitate cu art. 447 lit. c) din Codul de procedură civilă, sunt în drept să depună cerere de revizuire Agentul guvernamental și subiecții menționați la lit. a) și b) din prezentul articol, în cazurile prevăzute la art. 449 lit. g) și h).

Articolul 449 lit. g) din Codul de procedură civilă prevede că revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova.

Invocarea acestui temei de revizuire prezumă că însăși afirmarea despre inițierea procedurii de reglementare pe cale amiabilă constituie temei de revizuire.

În speță, se constată că pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului a fost înregistrată cererea *SRL „Covcor” versus Republica Moldova* (nr. 28959/13), în care reclamantul a pretins la încălcarea art. 6&1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului.

SRL „Covcor” s-a plâns în fața Curții Europene a Drepturilor Omului de eșecul instanțelor naționale de a-i proteja dreptul la un proces echitabil și anume de necitarea sa la ședința de judecată, în rezultatul căreia recursul său a fost respins, susținând în același timp lipsa posibilității de a-și apăra poziția în fața unui tribunal instituit prin lege.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa a notat că, principiul conform căruia Convenția urmărește protejarea unor drepturi care nu sunt teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective, că respectarea dreptului la un proces echitabil și a principiului securității raporturilor juridice, cere ca nicio parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorie, doar cu scopul de a obține o reexaminare a cauzei și o nouă hotărâre judecătorească.

Cu toate acestea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului admite posibilitatea revizuirii unei hotărâri irevocabile în cazul în care instanțele naționale au admis, din diferite motive, inclusiv inexplicabile, o denegare a justiției. În plus, ținând cont repercusiunile negative continue asupra intereselor și drepturilor justițiabililor, Curtea Europeană recomandă și chiar impune guvernelor reclamate să anuleze anumite soluții în defavoarea reclamantilor, care nu încetează să producă efecte negative pentru aceștia, fapt prevăzut inclusiv de Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a salutat de numeroase ori instituția revizuirii, în modul prevăzut de art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, radiind de pe rolul său multiple cereri pendente în fața sa împotriva Republicii Moldova (a se vedea cele mai recente decizii în acest sens, printre altele, *Calalb v. Republica Moldova* (nr. 62373/10, 24 martie 2022), *Haram v. Republica Moldova* (nr. 14815/16, 20 ianuarie 2022), *Doga v. Republica Moldova* (nr. 55922/13, 9 decembrie 2021), sau hotărârea în cauza *Falun Dafa și alții v. Republica Moldova* (nr. 29458/15, 29 iunie 2021), în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a salutat acțiunile Agentului guvernamental și a Curții Supreme de Justiție, însă a criticat inacțiunile ministrului justiției).

Deci, având în vedere concluziile Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele pre-citate reclamantul la 22 septembrie 2021 a depus cerere de revizuire în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, în situația în care Curtea de Apel Chișinău ar fi admis o ingerință, prin decizia sa din 03 octombrie 2012, în dreptul revizuentului SRL „Covcor”.

Fiind investită cu examinarea cererii de revizuire depusă de SRL „Covcor”, reprezentat de avocatul Constantin Turuta, Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 03 mai 2022 a respins-o ca fiind inadmisibilă.

În consolidarea soluției, instanța de revizuire cu trimitere la prevederile art. 449 din Cod de procedură civilă, a ajuns la concluzia netemeinicii cererii de revizuire.

În același timp, Curtea de Apel Chișinău a reținut că argumentele invocate de către revizuent în cererea de revizuire nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 449 Cod de procedură civilă și nu a relevat circumstanțe care ar constitui temei de revizuire în sensul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, dar a conchis că argumentele cuprinse în cererea de revizuire sunt lipsite de substanță.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră încheierea emisă de Curtea de Apel Chișinău ca fiind pripită și în contradicție cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod.

Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu prevederile art. 446 alin. (1) Cod de procedură civilă, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că prin revizuire se tinde la îndreptarea unor hotărâri greșite, pentru neregularități ce s-au săvârșit dintr-o împrejurare, neimputabilă instanței, sau dintr un motiv neimputabil părților, de obicei descoperite ulterior. Revizuirea este o cale extraordinară de atac, de retractare, nedevolutivă, iar dispozițiile legale care o reglementează sunt de strictă interpretare, astfel că revizuirea nu poate fi promovată decât în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

La fel, este de menționat că, revizuirea nu implică realizarea unui control judiciar, ci determinarea unei noi judecăți, întemeiată pe unele elemente, ce nu au putut forma obiectul examinării ce a condus la pronunțarea hotărârii care face obiectul căii de atac.

Într-o altă ordine de idei, revizuirea se justifică, de regulă, prin aceea că, involuntar, instanța a săvârșit o eroare în legătură cu starea de fapt stabilită în hotărârea atacată, fie în raport cu materialul existent la data pronunțării hotărârii, fie în raport cu noile împrejurări, apărute ulterior pronunțării hotărârii. Această cale de atac a hotărârilor irevocabile poate afecta stabilitatea raporturilor juridice, producând efecte grave pentru părți, de aceea legea stabilește o listă expresă și exhaustivă a temeiurilor de declarare a revizuirii care sunt prevăzute la art. 449 Cod de procedură civilă.

Astfel, Capitolul XXXIX din Codul de procedură civilă stipulează modalitatea de revizuire a hotărârilor judecătorești, iar în acest sens art. 449 Cod de procedură civilă arată expres temeiurile declarării revizuirii. Respectiv, o cerere de revizuire poate fi depusă doar în cazurile expres determinate de art. 449 Cod de procedură civilă, iar competența instanței de judecată este de a verifica existența vre-unui temei al revizuirii și încadrarea acestuia la norma legală invocată de către revizuent.

La caz, se constată că prin cererea de revizuire din 22 septembrie 2021, SRL „Covcor”, reprezentat de avocatul Constantin Turuta a solicitat revizuirea deciziei din 03 octombrie 2012 a Curții de Apel Chișinău, în baza prevederilor art. 449 Cod de procedură civilă, și în special făcând trimitere la lit. g) din acest articol, a indicat că Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova.

Prin urmare, instanța de recurs menționează că acest temei de revizuire prevăzut de art. 449 lit. g) Cod de procedură civilă, necesită a fi verificat de către instanța competentă cu examinarea cererii de revizuire.

În acest sens, se atestă că în încheierea din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, instanța de judecată doar a citat prevederile art. 449 din Codul de procedură civilă, însă nu a verificat existența temeiului de revizuire anume prin prisma acestei prevederi legale, în baza căreia a și fost solicitată revizuirea hotărârii judecătorești, or, Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că revizuiantul nu a invocat nici un temei de revizuire, iar cele invocate în cererea de revizuire de către

revizuient nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 449 din Codul de procedură civilă. De altfel, era primordială verificarea existenței temeiurilor de revizuire prin prisma normei legale invocate de către revizuient. La caz, se reține că Curtea de Apel Chișinău a examinat cererea de revizuire evitând să verifice temeiul de revizuire care de fapt a fost invocat.

Completul notează că în interpretarea corectă a prevederilor art. 449 Cod de procedură civilă, este cert că cererea de revizuire poate fi declarată doar în temeiurile expres prevăzute în norma dată, care poartă un caracter exhaustiv și nu pot fi completate, iar neglijarea temeiurilor invocate de revizuient și verificarea revizuirii prin prisma altei norme decât cele invocate expres în cererea de revizuire, nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul prevederilor art. 6§ 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

De altfel, abținerea instanței de judecată de a furniza un răspuns explicit asupra temeiului revizuirii invocat în concret de revizuient, constituie în esență o încălcare a art. 6 alin. (1) al Convenției, deoarece revizuientului nu i-a fost acordată posibilitatea de a ști dacă circumstanțele și argumentele sale raportate la temeiul de revizuire invocat, au fost neglijate sau respinse, și în ultimul caz, motivele acestei respingeri.

În jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în repetate rânduri necesitatea motivării hotărârilor judecătorești, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit nu include doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar, de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (Fomin c. Moldovei, hotărârea din 11 octombrie 2011).

Circumstanțele descrise supra duc la anularea inevitabilă a actului judecătoresc de dispoziție contestat, întrucât instanța de recurs nu este competentă cu examinarea cererii de revizuire depuse împotriva deciziei din 03 octombrie 2012 a Curții de Apel Chișinău.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a anula încheierea din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău și a restitui cauza la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinarea cererii de revizuire în baza temeiului invocat de revizuient.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Covcor”, reprezentat de avocatul Constantin Turuta.

Se anulează încheierea din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Covcor” împotriva Primăriei orașului Rezina și Consiliului

orășenesc Rezina cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea vânzării lotului de teren, și se restituie cauza la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinarea cererii de revizuire depuse de Societatea cu Răspundere Limitată „Covcor”, reprezentat de avocatul Constantin Turuta, împotriva deciziei din 03 octombrie 2012 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Aliona Miron

Iurie Bejenaru